

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 47/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om främjande av användningen av biodrivmedel i trafiken

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om främjande av användningen av biodrivmedel i trafiken (RP 231/2006 rd) till ekonomiutskottet för beredning och bestämde samtidigt att miljöutskottet ska lämna utlåtande om ärendet till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Merja Sandell, finansministeriet
- överinspektör Jukka Saarinen, handels- och industriministeriet
- överingenjör Risto Kuusisto, miljöministeriet

- professor Olavi Luukkanen, Helsingfors universitet
- specialforskare Tuula Mäkinen, STFC
- professor Jyri Seppälä, Finlands miljöcentral
- utvecklingsdirektör Juha-Pekka Kekäläinen och verksamhetschef Kimmo Rahkamo, Neste Oil Oyj
- forskare Niko Humalisto, FinnWatch
- miljöteknikexpert Sanna Marttinen, FINBIO — Finska Bioenergiföreningen rf
- ombudsman Eero Yrjö-Koskinen, Finlands naturskyddsförbund rf
- verkställande direktör Jarmo Nupponen, Olje- och Gasbranschens Centralförbund rf.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi MTT.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om främjandet av användningen av biodrivmedel i trafiken. Den föreslagna lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av användningen av biodrivmedel eller andra förnybara drivmedel. Lagen ska i överensstämmelse med direktivet främja användningen av biodrivmedel för transportändamål i stället för motorbensin och dieselolja. Syftet är att minska koldioxidut-

släppen och att öka Finlands försörjningstrygghet i fråga om bränsle.

Drivmedelsdistributörerna åläggs att varje år leverera en minsta andel biodrivmedel för konsumtion. Andelen biodrivmedel ska ökas årligen och 2008 vara minst två procent av det totala energiinnehållet i motorbensin, dieselolja och biodrivmedel som drivmedelsdistributörerna levererar för konsumtion. År 2009 ska andelen

vara minst fyra procent och från och med 2010 varje år minst 5,75 procent. Biodrivmedel kan levereras antingen som sådana eller med inblandning av motorbensin eller dieselolja, men kvalitetskraven för dessa bränslen ska vara uppfyllda.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2008. Tidpunkten för när åtagandet i fråga om 2010

träder i kraft ska emellertid bestämmas genom förordning av statsrådet. Åtagandet ska dessutom sättas i kraft bara om kvalitetskraven på bränslen 2010 medger en sådana inblandning av biodrivmedel i motorbensin och dieselolja som krävs för att åtagandet ska uppfyllas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottet har analyserat propositionen med tanke på sitt eget fackområde och tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar.

I sitt utlåtande om den energi- och klimatpolitiska redogörelsen (MiUU 8/2006 rd) ansåg utskottet att Finland bör försöka uppnå målet om 5,75 procent i biodrivmedelsdirektivet. Men samtidigt fäste det allvarlig uppmärksamhet vid problemen med framställning av biodrivmedel i u-länderna och underströk särskilt att det måste säkerställas att produktionsförhållandena för framställningen av biomassa i u-länderna är acceptabla med tanke på miljön, biodiversiteten och sociala aspekter. Vidare lyfte utskottet fram behovet av livscykelanalyser för att utvärdera biodrivmedelsframställningens ekoeffektivitet för att säkerställa att framställningen av biodrivmedel inte ger upphov till mer utsläpp än vad den är avsedd att ersätta.

Utskottet konstaterar att frågorna fortfarande spelar en central roll med tanke på lagförslagets acceptabilitet. Användningen av biodrivmedel bör främjas för att förbättra försörjningstryggheten i fråga om bränslen och för att utveckla den tekniska kompetensen. Biodrivmedel utvecklas mycket snabbt och det ligger i Finlands intresse att hålla jämna steg med utvecklingen och bidra till att ta fram nya och bättre framställningsmetoder och teknik.

De ekonomiskt mest lönsamma alternativa drivmedlen just nu är palmoljebaserad biodiesel från Indonesien och Malaysia och sockerrörsbaserad etanol från Brasilien. Både oljepalms- och sockerrörsodlingen belastas av tunga miljöpro-

blem och har socialt och etiskt negativa effekter. För miljön är problemet att tropiska skogar avverkas för odlingsmark. Skövlingen av tropiska skogar ger upphov till omkring 20 procent av de globala koldioxidutsläppen. Problemet blir allt allvarligare ju längre klimatförändringen fortskrider. Med skogarna försvinner också omistlig biodiversitet. De sociala problemen har att göra t.ex. med etniska konflikter mellan skogsavverkare och urinvånare eller tidigare inflyttade samt med undermåliga arbetsförhållanden och barnarbete.

Det kan inte krävas i lag att nödvändiga biodrivmedelsvolymen produceras här hemma av inhemska råvaror och därför bör man försöka se till att produktionsförhållandena för produktionen av biomassa i u-länderna är acceptabla och miljömässigt och socialt hållbara. Vi måste se till att det finns lämpliga minimikrav för produktionen av råvaror för biodrivmedel, de må sedan produceras var som helst. Utskottet tillstyrker EU:s arbete för att ta fram certifikat i anknytning till miljömässigt hållbara nationella principprogram för biodrivmedel och regionala handlingsplaner för biodrivmedel.

Biståndsmetoder kan anlitas för att stödja internationell forskning och tropiska länders egen nationella forskning kring energigrödors konsekvenser för ekonomin, samhället och miljön och metoder för att minska odlingens skadeverkningar. Naturliga tropiska skogar bör skyddas genom att inrätta skyddsområden och främja hållbara metoder att använda skogarna i områden som inte är skyddade. Internationella och nationella regleringsmekanismer bör tas fram

för att förhindra att odlingen av oljepalmer utvidgas till torvmarkerna i Sydostasien som är ytterst eldfångda och som ger upphov till exceptionellt stora koldioxidutsläpp när de brinner och behandlas.

Palmoljeproducenterna, miljöorganisationerna och palmoljekonsumenterna har ett samarbetsforum, RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil), som har som mål att främja principer för en hållbar palmoljeproduktion bland sina medlemmar. Forumet har upprättat kriterier för palmolja som producerats på ett miljömässigt och socialt hållbart sätt. Det är en stor utmaning att sprida praxis och risken är att RSPO-certifierad palmolja bara kommer att täcka in en liten del av produktionen. Det är viktigt att finska Neste Oil, vars biodieselanläggning ska stå färdig sommaren 2007, har åtagit sig att följa RSPO-kriterierna för hållbar palmolja. Anläggningen kommer att använda inhemska animaliska fetter vid sidan av importerade vegetabiliska oljor, inte minst palmolja.

De biodrivmedel som för tillfället produceras i Finland bygger i första hand på åkerbiomassa. Statens tekniska forskningscentral och Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi har utrett vilka växthusgasutsläpp som framställningen av kornetanol och RME, dvs. rybsbaserad biodiesel, ger upphov till. De fann att framställningen och konsumtionen, med beaktande av hela produktions- och konsumtionskedjan, inte minskar växthusgasutsläppen, eller når allra högst neutral nivå. Men resultatet kan bli ett annat om kornhalm och rybsstjälkar kan användas för energi och ersätta mer utsläppsintensiva utsläppskällor. Mycket beror på odlingsmetoderna och vilka premisser man utgår ifrån i undersökningarna. Därför är det viktigt att användningen av åkerbiomassa som råvara för biodrivmedel vidareutvecklas, anser utskottet.

I framtiden kommer det ut andra generationens biodrivmedel på marknaden med bättre egenskaper och mindre utsläpp. De kommer också att produceras av andra råvaror än åkerbiomassa. Enligt uppskattning kan andra generationens biodrivmedel reducera växthusgasutsläppen med upp till 70—80 procent jämfört med fossila bränslen, när hela produktions- och konsumtionskedjan vägs in. Utskottet ser speciellt gärna att andra generationens biodrivmedel utvecklas och särskilt då att den inhemska produktionen av skogs- och åkerbiomassa sker i egen regi. Den skulle inte heller ha sådana etiskt tveklaktiga drag som framställningen av biodrivmedel i tropikerna. Biogastekniken är ett annat område med stor potential.

I Finland bör expertisen inom olika områden samlas för att man bättre ska kunna bedöma vilka produktions- och konsumtionslösningar för trafikdrivmedel som är hållbara i det långa loppet. Utskottet föreslår att man bl.a. för detta ändamål lägger upp en biomassastrategi som tar hänsyn till växthusgasutsläpp och andra utsläpp (försurande, eutrofierande, toxiska osv.) samt effekterna för markanvändningen och mångfalden i naturen både nationellt och globalt.

Utskottet understryker att man vid sidan av biodrivmedel i trafiken bör främja också andra metoder att minska trafikens negativa miljökonsekvenser. Som exempel kan nämnas en integrerad samhällsstruktur, främjad kollektivtrafik och gång-, cykel- och mopedtrafik och mer energieffektiva bilar.

Utlåtande

Miljöutskottet anför

att ekonomiutskottet bör beakta det som sägs ovan.

MiUU 47/2006 rd — RP 231/2006 rd

Helsingfors den 8 december 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Oras Tynkkynen /gröna
medl. Susanna Haapoja /cent
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent
Inkeri Kerola /cent
Kari Kärkkäinen /kd

Jouko Laxell /saml
Mikaela Nylander /sv
Heikki A. Ollila /saml
Eero Reijonen /cent
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.